

Nr 284.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting; given Stockholms slott den 25 april 1913.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting.

Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Gust. Sandström.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting.

Härigenom förordnas, att 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I tingslag, som ensamt utgör en domsaga, så ock där två tingslag äro till en domsaga förenade, skola årligen hållas två lagtima ting, det ena, vårtinget, mellan den 7 januari och midsommar, samt det andra, höstetinget, mellan den 24 augusti och Tomedag.

2 §.

Utgör tingslag ensamt en domsaga, skall häradsrätten där hålla allmänna sammanträden, under vårtinget sex gånger och under höstetinget fyra gånger, nämligen

antingen, under vårtinget, andra måndagen i januari och sedan var fjärde måndag, som före tingstidens slut inträffar, så räknat att alltid fyra veckor bliva mellan varje måndag, å vilken allmänt sammanträde börjas, samt, under höstetinget, sista måndagen i augusti och sedan var fjärde måndag, likasom under vårtinget,

eller de torsdagar, som infalla näst efter sagda måndagar,
eller ock måndagarna närmast därefter.

Konungen förordne, vilken av dessa sammanträdesturer skall tillämpas i var domsaga.

Inträffar helgdag å dag, som för sammanträde blivit föreskriven, träde rätten samman nästa söckendag därefter; och skall, där sammanträde skulle taga sin början torsdagen närmast före påskdagen, sammanträdet i stället börjas onsdagen i samma vecka. Sådan jämkning av tiden för sammanträdes början skall dock ej verka rubbning i tiden för början av nästa allmänna sammanträde.

3 §.

Äro två tingslag till en domsaga förenade, hälle häradsrätten i vartdera tingslaget allmänna sammanträden, under vårtinget tre gånger och under höstetinget två gånger.

I ena tingslaget skola sammanträdena hållas

antingen, under vårtinget, andra måndagen i januari och sedan var åttonde måndag, som före tingstidens slut inträffar, samt, under höstetinget, sista måndagen i augusti och sedan måndagen åtta veckor därefter *eller* de torsdagar, som infalla näst efter sagda måndagar, *eller ock* måndagarna närmast därefter.

I andra tingslaget hållas sammanträdena under vartdera tinget de dagar, som infalla fyra veckor från början av varje allmänt sammanträde i förra tingslaget.

Jämväl för var och en av de i denna § avsedda domsagor förordne Konungen, vilken av de stadgade sammanträdesturerna skall i domsagan tillämpas.

Är dag, då sammanträde, efter vad nu sagts, skall börjas, helgdag eller ock torsdag närmast före påskdagen, gälle vad för sådana fall stadgas i 2 §.

4 §.

För de i 3 § nämnda domsagor bestämme Konungen ock, i vilketdera tingslaget tingen först skola börjas.

7 §.

När mål å allmänt sammanträde blivit till slut fört, skall dom avkunnas innan sammanträdet ändas, om den dessförinnan författas kan, men eljest å nästa allmänna sammanträde under tinget. Har mål, som

blivit till slut fört å sista allmänna sammanträdet, ej kunnat då avgöras, må med doms avkunnande och tingets avslutande anstå till särskilt sammanträde, vilket dock ej må hållas senare än den 20 juli för vårtinget och december månads slut för höstetinget. Är mål av den vidlyftighet att det ej kan, på sätt här blivit stadgat, å nästa allmänna sammanträde under tinget avdömas, må med domens avsägende anstå till annat allmänt sammanträde under tinget eller, om så erfordras, till tingets slut. Då dom ej genast avkunnas, bör vid målets handläggning tillkännagivas, när sådant skall ske.

Vad nu är sagt om anstånd med doms avkunnande avser icke mål angående häktad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915.

Är i stämning eller uppskovsbeslut angivet, att mål skall förekomma å viss dag, då efter hittills gällande bestämmelser allmänt sammanträde skulle i tingslaget hållas, men som med de på grund av denna lag bestämda tider för sammanträdena ej är rättegångsdag, varde målet upptaget å näst därefter infallande rättegångsdag i tingslaget. Under rättelse härom skall lämnas genom anslag å rättens dörr och särskilda av domhavanden med posten avsända meddelanden till parter, vilkas adresser äro honom kända.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 14 februari 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen statsrådet Sandström anmälde

dels Riksdagens skrivelse den 25 april 1911, i vilken Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida och på vilket sätt ändring i gällande författning kunde ske i syfte att samtidiga tings- sammanträden inom närbelägna domsagor i möjligaste mån undvekas, ävensom för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning,

dels ock en av styrelsen för Sveriges advokatsamfund, efter uppdrag av samfundet, den 17 maj 1907 avlåten underdånig skrivelse, däri styrelsen gjort framställning om att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga lämpliga åtgärder till förekommande av de olägenheter, som föranleddes av att tingsammansammanträden infölle samtidigt i närliggande domsagor.

Med anhållan att nu få framlägga förslag i förevarande fråga anförde departementschefen:

»Enligt 2 kap. 1 § rättegångsbalken skall i domskrets å landet årligen hållas tre lagtima ting, nämligen ett vinterting mellan tjugonedag jul (den 13 januari) och april månad, ett sommaring mellan Valborgs dag (den 1 maj) och midsommardagen samt ett hösteting, som, jämlikt stadgande i ett kungl. brev av år 1757, bör hållas mellan mitten av september och Tomedag (den 21 december). Nämnda lagrum innehöll emellertid tillika, att i de landskap, där så många ting ej tarvades, skulle med saken förhållas som särskilt stadgats, och i anledning härav kom i många tingslag — huvudsakligen i Norrland och västra delen av Svealand — antalet lagtima ting att bliva inskränkt till två eller till och med ett om året.

Med de få rättegångstillfällen, denna tingsordning erbjöd, måste rättsskipningen vid underdomstolarna å landet bliva långsam. Länge hade också klagats över bristande snabbhet i rättsskipningen, då kungl. förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting tillkom i syfte att större skyndsamt i målens behandling skulle vinnas utan brytande med grunderna för domstolsorganisationen.

Sagda förordning har visserligen icke avseende å alla domsagor i riket utan blott å dem, som bestå av ett eller av två tingslag, och i övriga domsagor gäller fortfarande den så kallade gamla tingsordningen, i vissa fall något modifierad efter de nya bestämmelserna, men då numera genom delning av domsagor och sammanslagning av tingslag det övervägande flertalet domsagor kommit att omfatta endast ett eller två tingslag, tillämpas den gamla ordningen för närvarande endast i ett mindre antal domsagor.

Tätare rättegångstillfällen har enligt 1872 års förordning vunnits därigenom att rätten skall under varje ting hålla flera, till tiden skilda sammanträden. Till antalet äro däremot i tingslag, där den så kallade nya tingsordningen gäller, de lagtima tingen ej flera än två. Det ena, vårtinget, hålles mellan tjugonedag jul och midsommar, det andra, höstetinget, mellan september månads början och Tomedag. I tingslag, som ensamt utgör en domsaga, skola hållas under vårtinget sex och under höstetinget fyra allmänna sammanträden, men om två tingslag äro förenade till en domsaga, skall i vardera tingslaget vårtinget omfatta tre och höstetinget två allmänna sammanträden. I tingslag, som bildar egen domsaga, tager första sammanträdet under vårtinget sin början tjugonedag jul, då denna dag är måndag, men eljest nästa måndag därefter,

och de följande fem sammanträdena under tinget börja fyra veckor efter det närmast föregående. Höstetinget i sådant tingslag inledes med ett sammanträde, som börjar första måndagen i september, varefter de tre återstående sammanträdena följa med samma mellantider som mellan sammanträdena under vårtinget. I domsaga, som består av två tingslag, börja sammanträdena *i det ena tingslaget* å samma dagar som första, tredje och femte vårtingssammanträdena samt första och tredje höstetings-sammanträdena i tingslag, som ensamt utgör en domsaga, och *i det andra tingslaget* å samma dagar som övriga sammanträden i tingslag, som bildar egen domsaga. Uti samtliga ifrågavarande domsagor — vare sig domsagan består av två eller ett tingslag — börja alltså allmänna sammanträden samtidigt. Utom de allmänna sammanträdena förekomma i regel särskilda sammanträden för tingens avslutande, vilka sammanträden ej må hållas senare än medlet av juli månad för vårtinget och december månads slut för höstetinget.

Med hänsyn till särskilda förhållanden äger Kungl. Maj:t från tillämpning av 1872 års förordning undantaga domsaga, som skulle falla under densamma. Mellanformer mellan den gamla och den nya ordningen äro även möjliga. Sålunda må Kungl. Maj:t, där domsaga omfattar två tingslag, såväl undantaga det ena från förordningens tillämpning som ock för ettdera eller båda tingslagen anordna allmänna sammanträden till större antal och å andra dagar än såsom regel föreskrivits. Å andra sidan ankommer jämväl på Kungl. Maj:ts prövning, om och i vilken mån uti domsaga med tre eller flera tingslag må beträffande ett eller flera av dem införas sådan anordning av tingen som överensstämmer med 1872 års förordning.

När denna förordning vid början av år 1873 trädde i kraft, blev den tillämplig å ett 40-tal av rikets domsagor. Sedermera har efter hand domsage- och tingslagsindelningen så förändrats att av nuvarande 121 domsagor 100 bestå av ett eller två tingslag. Då en av sistnämnda domsagor (Västerbottens västra) tills vidare helt undantagits från förordningens tillämpning, gäller förordningen numera för 99 domsagor, i 2 dock endast i fråga om det ena av två tingslag. Gamla tingsordningen tillämpas alltså fortfarande blott i 22 domsagor. Inom 6 av dessa finnas dessutom vissa tingslag, för vilka föreskrivits anordning av tingen i överensstämmelse med 1872 års förordning. Och enligt redan fattat beslut skall vid nästa årsskifte ännu en domsaga övergå från gamla till nya tingsordningen.

Med den utsträckta tillämpning, 1872 års förordning sålunda vunnit, infalla numera rättegångstillfällena vid häradsrätterna i omkring $\frac{5}{6}$ av

landets domsagor samtidigt. Hit höra samtliga 17 domsagor under hovrätten över Skåne och Blekinge, av de 45 domsagorna under Göta hovrätt alla utom 4, samt 41 av de 59 domsagor, som lyda under Svea hovrätt.

*Motion vid
1911 års
riksdag.*

De olägenheter, som uppkommit genom tingssammanträdenas samtidighet, framhållas i den inom andra kammaren väckta motion, som gav anledning till Riksdagens ifrågavarande framställning. I motionen anfördes bland annat:

Som bekant hade allmänheten under de senaste årtiondena i allt större omfattning funnit med sin fördel förenligt att för sina rättegångar anlita rättsbildade ombud, likasom antalet av de rättstvister, som för sin behöriga utredning nödvändigt krävde biträde av rättskunnig person, med den fortsatta utvecklingen och kompliceringen av alla samhällslivets områden blivit allt större. Advokaterna hade härigenom de facto blivit ett medverkande organ vid rättsskipningen, som ej längre kunde undvaras.

Nu vore emellertid advokaterna, vilka med några få undantag vore bosatta i städerna, icke lokaliserade till vissa domstolar, vilket ej heller med nuvarande rättegångsordning vore tänkbart. Varje advokat hade sitt ordinarie klientel på spridda ställen inom ett större område, omfattande ett flertal domsagor, vid vars domstolar han hade att bevaka sina huvudmäns rättegångar. Sälunda hade de i Falun bosatta advokaterna att tämligen regelbundet bevaka mål, utom vid rådhusrätten i Falun, vid häradsrätterna i Kopparbergs läns sex domsagor, av vilka fyra hade sina tingssammanträden å samma tid. I Gävle hade advokaterna att bevaka mål inom Gävleborgs läns fem domsagor, Uppsala läns norra domsaga och Västmanlands östra domsaga. I alla dessa domsagor vore den nya tingsordningen införd, varför sammanträdena alltid sammanföle till tiden, varförutom samtidigt alltid vore session vid rådhusrätten i Gävle. Motsvarande förhållanden ägde rum överallt i hela landet. Denna sammanträdenas samtidighet måste göra det för advokaten omöjligt att på ett tillfredsställande sätt bevaka de rättegångsuppdrag, han av allmänheten erhöle. Vid varje tingssammanträde måste han bevaka mål samtidigt å ända till fem å sex eller ännu flera ställen. Han kunde ej personligen infinna sig å mer än ett eller i bästa fall två eller tre, detta senare därest sammanträdet varade flera dagar, målen förekomme å olika dagar och kommunikationerna medgäve förflyttning från ena tingsstället till det andra medan sammanträdet påginge. Å de platser, där han ej själv kunde infinna sig, måste han lämna uppdraget till ett tillfälligt ombud, vanligen länsmanen eller någon polisman på platsen, som i regel icke vore kompetent för uppdragets bevakande och ej kunde vara fullt inne i den föreliggande tvisten. Följden vore, att det begagnade substitutet vanligen finge i uppdrag att endast begära uppskov med målet, så att saken kunde nästa gång fullföljas under gynnsammare omständigheter. I bästa fall orsakades sålunda ett uppskov, som eljest varit obehövt, men det kunde också hända, att ett viktigt vittnesförhör av vederparten föranstaltades, vid vilket ombudet i andra hand vore oförmöget att behörigen bevaka huvudmannens intressen, eller ock att andra omständigheter inträffade, som krävde åtgärd av ett i saken fullt insatt ombud. En annan vanlig verkan av sammanträdenas samtidighet vore, att man, med hänsyn till omöjligheten av personlig inställelse vid närmaste sammanträde, nödsakades ut-

verka ett uppskov till ett senare sammanträde än som eljest skulle behövt ifrågakomma.

Granskade man de anmärkta följderna av tingssammanträdenas samtidighet, funne man först, att de huvudsakligen bestode *dels* i ett fördröjande av rättsskipningen och alltså innebure ett högst väsentligt motverkande av huvudsyftet med den nya tingsordningen, och *dels* däri att rättegångarna bleve skötta på ett mindre tillfredsställande sätt än som eljest behöfve vara förhållandet. Och man funne vidare, att de anmärkta olägenheterna i första hand träffade advokaterna, som därav hade hinder och obehag i sin yrkesutövning och ständigt måste dragas med det oangenäma medvetandet att vara urständssatta att med önskvärd snabbhet och personlig omsorg sköta anförtrodda uppdrag, men också att samma olägenheter i sista hand och kännbarast drabbade den rättssökande allmänheten. Det vore icke advokaten, som lede ekonomisk förlust därigenom, att en rättegång bleve längre och dyrare eller i något avseende mindre tillfredsställande utförd, utan det vore hans huvudman.

Vad anginge frågan, huru de olägenheter, som vore förenade med tingssammanträdenas nuvarande samtidighet, lämpligen kunde undanröjas eller väsentligen minskas, fordrades härför ingalunda, att *alla* sammanträden inom t. ex. samma län måste hållas på olika tider. En dylik anordning skulle svårligen låta sig förenas vare sig med de i 1872 års förordning angivna tidsgränser för vår- och höstetinget eller med nödig hänsyn till domhavandens bekvämlighet och arbetsordningen inom domsagan. Redan anordnandet av *två* olika ordinarie sammanträdestider inom länets domsagor skulle reducera olägenheterna till hälften, och om *tre* olika tider kunde åstadkommas, skulle olägenheterna vara så gott som i sin helhet undanröjda. Om t. ex. i ett län med 5 à 6 domsagor, där nya tingsordningen vore genomförd, tiderna för första sammanträdena under vårtinget bestämdes till den första måndagen på eller närmast efter tjugonedag jul i två av domsagorna, till den första torsdagen på eller närmast efter tjugonedag jul i två domsagor och till den andra måndagen efter tjugonedag jul i den eller de återstående domsagorna, så skulle de nuvarande olägenheterna utan tvivel vara hävda. Därvid kunde och borde iakttagas, att tiderna för de domsagor, som stötte intill angränsande län, såvitt möjligt icke sammanföle med tiderna i den eller de domsagor, som där mötte. I fråga om höstetinget skulle motsvarande tider bliva första måndagen, första torsdagen och andra måndagen i september.

I Riksdagens skrivelse, vilken är avfattad i överensstämmelse med lagutskottets i ärendet avgivna utlåtande, yttrades huvudsakligen:

*Riksdagens
skrivelse.*

Genom 1872 års förordning hade man så långt möjligt velat medelst generell gällande bestämmelser av allmän lags natur på ett stadigvarande sätt reglera de förhållanden, som där omförmäldes. Detta hade ansetts böra ske även i fråga om tiderna för tings och tingssammanträdens hållande, vilka tider man ansett ej böra i regel bero av för det särskilda fallet i administrativ väg eller annorledes meddelade föreskrifter. Vid träffandet av bestämmelser härutinnan torde man haft för ögonen såväl domarens och nämndens som den inom domsagan eller tingslaget varande allmänhetens intressen, sådana de vid tiden för tillkomsten av berörda förordning framträtt. Däremot torde den tidens lagstiftare hava saknat anledning att taga särskild hänsyn till förhållanden utom den domsaga, varom i varje fall vore fråga.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 1 saml. 224 häft. (Nr 284.) 2

Efter förordningens tillkomst hade det emellertid blivit allt vanligare, även vid underrätterna på landsbygden, att vid utförandet av rättegångar parterna be-
gagnade sig av rättsbildade advokater, som oftast ej hade eller kunde hava sin
verksamhet begränsad till endast en häradsrätt. På sätt motionären utvecklade,
kunde under sådana förhållanden den enligt förordningen rådande samtidigheten i de
olika häradsrätternas sammanträden ofta bliva till olägenhet såväl för advokater
som för parter.

Det kunde därför numera betraktas såsom ett allmänt intresse, att, i den
mån det kunde ske utan kollision med andra mera eller lika berättigade intressen,
åtgärder vidtoges för undanröjande av sagda olägenheter; och syntes det Riksdagen,
som om motionen i sådant hänseende innefattade ett förslag, som utan större svå-
righet borde kunna genomföras utan brytande med de principer angående ordningen
för häradsrätternas arbetssätt, som vunnit uttryck i den gällande lagstiftningen.

En särskild anledning att förorda motionärens förslag hade Riksdagen funnit
i den omständigheten, att — på sätt framhållits av lagutskottet år 1910 i anledning
av en då väckt motion med syfte bland annat att bereda möjlighet för närliggande
domsagor samt tingslag tillhörande olika domsagor att hava gemensam tingshus-
byggnad — förverkligande av detta från de tingshusbyggnadsskyldigas synpunkt
understundom helt visst ganska viktiga önskemål merendels omöjliggjordes av de
för tingsammansammanträdenas hållande för närvarande bestämda tider. Genom en lag-
ändring i den riktning, som nu påyrkats, skulle jämväl hindret härför kunna undanröjas.

Huru och i vilken omfattning motionärens förslag närmare borde utföras,
ansåge sig Riksdagen icke böra angiva, utan torde detta bero på den undersökning,
vartill Kungl. Maj:t, i händelse Riksdagen biträdde förslaget, kunde finna anledning.
Dock ville Riksdagen erinra, att vid den ändring av de för närvarande gällande
tiderna för tingsammansammanträdenas hållande, som kunde vara erforderlig, möjlighet
syntes med hänsyn till förhållandena i vissa domsagor böra beredas för jämkning
av de i 7 § av 1872 års förordning bestämda tider, inom vilka särskilda samman-
träden för avslutande av ting, som där avsåges, skulle hållas.

På grund av vad sålunda anförts anhölle Riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes
låta utreda, huruvida och på vilket sätt ändring kunde ske i 1872 års förordning
i syfte att samtidiga tingsammansammanträden inom domsagor i samma län eller eljest
närbelägna domsagor i möjligaste mån undvekes, ävensom för Riksdagen framlägga
det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

*Motion
vid 1910 års
riksdag med
särskilt av-
seende å
gemensamt
tingshus för
tingslag inom
olika dom-
sagor.*

Den av Riksdagen omnämnda motionen vid 1910 års riksdag
avsåg intagande i 1872 års förordning av bestämmelse, att Kungl.
Maj:t kunde medgiva framflyttning av sammanträdestiderna. Till stöd
för motionen anfördes *dels* de olägenheter för parter, ombud och vittnen,
som vore förenade med sammanträdenas samtidighet, *dels ock* att två
tingslag, tillhörande olika domsagor, kunde vilja förena sig om gemen-
samt tingshus, men att sådant hindrades av sammanträdenas infallande å
samma dagar.

I det utlåtande, som lagutskottet avgav i anledning av motionen,
medgav utskottet, att vissa olägenheter för allmänheten kunde följa av

samtidiga rättegångstillfällen vid olika häradsrätter, men utskottet förmenade, att dessa olägenheter i det stora hela uppvägdes av allmänhetens intresse av regelbundenhet och stabilitet i fråga om sammanträdes-tiderna, och tillstyrkte rätt för Kungl. Maj:t att ändra de i lagen bestämda tiderna endast för det fall att tingslag, som tillhörde olika domsagor, hade gemensamt tingshus.

Utskottets hemställan bifölls av första kammaren, men andra kammaren, där under överläggningen uttalades, att den ifrågasatta reformen blivit av utskottet för snävt begränsad och att man snart kunde vänta nytt förslag om en mera vittgående ändring, avslög såväl utskottets hemställan som motionen.

Redan innan förevarande spörsmål förekommit till behandling i Riksdagen, hade det varit föremål för överläggning vid Sveriges advokatsamfundets årsmöte i maj 1906. Härvid hade, beträffande olägenheterna av den nuvarande ordningen, enahanda synpunkter blivit framhållna som i motionen vid 1911 års riksdag; och hade ifrågasatts vissa åtgärder till vinnande av bättre förhållanden. Mötet uppdrog åt samfundets styrelse att till Kungl. Maj:t ingå med den framställning, som innefattas i styrelsens av mig denna dag anmälda underdåniga skrivelse.

*Sveriges
advokatsam-
fund.*

Genom nådiga remisser den 12 maj 1911 anbefalldes rikets hovrätter att, efter vederbörande härads-hövdingars hörande, avgiva underdåniga utlåtanden i anledning av Riksdagens framställning i skrivelsen av den 25 april samma år. På grund av dessa remisser hava numera från hovrätterna inkommit utlåtanden, åtföljda av yttranden av härads-hövdingarna i de domsagor, som i framställningen avses, med undantag allenast av fyra.

Beträffande dessa yttranden torde jag få meddela följande:

Endast omkring 15 härads-hövdingar hava uttryckligen avstyrkt ändring av 1872 års förordning. Såsom skäl för avstyrkande har väsentligen anförts, att de svårigheter, tingssammanträdenas samtidighet beredde advokater och parter, ej vore så betydande att lagen av denna anledning borde ändras samt att en ändring skulle innebära uppgivande av fördelar, som man nu hade, eller medföra avsevärda olägenheter.

I det förstnämnda hänseendet har framhållits, att i större rättegångar ombudens åtgöranden vid domstolen ej sällan inskränkte sig till att ena partens ombud ingåve en skrift, för vars bemötande motpartens ombud begärde uppskov, och att i mindre viktiga mål fullmäktigskapets utförande ofta vore så enkelt att det kunde anförtros åt vem som helst, som någon tid biträtt å advokatkontor, att ofta å samma kontor vore anställda flera advokater, i följd varav dess personal kunde samtidigt uppträda vid flera domstolar, och att dessutom åtskilligt kunde vinnas genom att de olika advokataffärerna vid behov hjälpte varandra samt att svårigheterna för ombuden i de flesta fall kunde undanröjas därigenom att härads-hövdingarna ginge

*Yttranden
av härads-
hövdingar.*

tillmötes deras framställningar om målens utsättande till de dagar, som vore för dem lägligast.

Beträffande fördelar, som genom en ändring skulle förloras, har anförts, att reformen skulle förrycka den enhetlighet och bestämdhet i avseende å tiderna för de allmänna tingssammanträdena, som med 1872 års förordning vunnits och som visat sig i hög grad vara till allmänt gagn, i det att direkt ur förordningen kunde erhållas upplysning om rättegångsdagarna i de domsagor, där förordningen gällde.

Vidare har anmärkts, att tiderna för tingens början och slut och för de allmänna sammanträdena under tingen ej kunde utan men för arbetets gång inom domsagorna rubbas, att särskilt tiden mellan vårtingets slutsammanträde och höstetings början ej borde minskas, då denna mellantid väl behövdes för syner, ägodelningsrättssammanträden och andra extra förrättningar ävensom semester för domhavanden, att det utsträckta anlitande av advokater för rättegångars utförande, som reformen kunde väntas medföra, ej obetingat vore en fördel, särskilt med hänsyn till att processkostnaderna ökades, att vid domsagornas gruppering efter de å olika orter bosatta advokaternas verksamhetsområden skulle möta mycket stora svårigheter, emedan dessa områden ofta delvis sammanfölla, att förändringen i allt fall icke borde företagas annat än i samband med en allmän rättegångsreform samt att 1872 års förordning redan inrymde rätt för Kungl. Maj:t att, där förhållandena verkligen krävde det, medgiva avvikelser från de i förordningen uppställda regler.

Det stora flertalet av de häradshövdingar, som yttrat sig, har emellertid tillstyrkt den ifrågasatta lagändringen eller åtminstone ej haft något att erinra mot densamma eller ock förklarat avsevärt hinder ej möta mot dess genomförande. Bland dessa häradshövdingar finnas dock åtskilliga, som uppgiva, att behov av ändring icke förmärkts inom deras domsagor.

Såsom skäl för vidtagande av ändring har anförts — utom de i förevarande underdåniga framställningar åberopade olägenheter för ombud och parter och de eljest onödiga uppskov, som därmed sammanhånga —, att svårigheter av enahanda art kunde uppstå även för landsfiskaler, detektiva polismän och andra allmänna funktionärer, som hade att inställa sig vid domstolarna, att tillmötesgående av ombudens önskan om målens utsättande till vissa dagar kunde medföra rubbningar i arbetets jämna gång vid häradsrätterna samt att tingsbiträdens tjänstgöring samtidigt i två domsagor skulle underlättas, om ej tingssammanträdena i dem båda infölle å samma dagar.

Vad angår sättet för reformens genomförande, hava framställts ganska skiftande förslag.

Nästan utan undantag har man tänkt sig, att de nuvarande mellantiderna mellan tingssammanträdena — 4 veckor i domsagor med ett tingslag och 8 veckor i domsagor med två tingslag — skulle bibehållas; från många håll har framhållits, att dessa tider för sammanträdenas utarbetande vore ganska knappa och ingalunda kunde förkortas. Ett par häradshövdingar hava dock ansett, att undantag borde kunna medgivas från föreskriften om sagda mellantider.

Angående dagarna för de särskilda sammanträdenas början förekommer ganska ofta det förslaget, att bestämmandet av dessa dagar icke skulle vara bundet av några stadganden i lagen; till undvikande av samtidighet i närbelägna domsagor skulle sålunda sammanträdena kunna förekomma spridda över hela tingsperioden. Några häradshövdingar föreslå sådan begränsning att det första i en domsaga

under vardera tinget förekommande sammanträdet skulle börjas någon av de första 7 eller 14 dagarna av tingsperioden.

I många andra yttranden förutsättes däremot, att i lagen skulle fastställas vissa typer av sammanträdesturer, under vilka de ifrågavarande domsagorna sedermera skulle inordnas. Man skulle alltså efter belägenheten sammanföra domsagorna i grupper, av vilka var och en skulle omfatta lika många domsagor som antalet av de olika sammanträdesturerna; varje domsaga i en grupp skulle på detta sätt erhålla annan sammanträdestur än övriga domsagor inom gruppen. Gruppernas storlek varierar betydligt: från två till sju domsagor. Vanligast hänföres tre eller fyra domsagor till varje grupp och förlägges sammanträdenas början så att två domsagor skola börja sina sammanträden å olika dagar i den ena veckan och den eller de återstående i nästföljande vecka. Ej sällan föreslås dock, att inom varje grupp endast en domsaga skall börja sina sammanträden i var vecka. I fråga om lämpliga veckodagar för sammanträdenas öppnande föreslås i sistnämnda fall måndagar eller tisdagar och eljest åtskilliga kombinationer: måndagar och onsdagar — måndagar och torsdagar — tisdagar och torsdagar — måndagar, onsdagar och fredagar — måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar.

Att tisdagar i ett stort antal yttranden föredragas framför måndagar, beror därpå, att man velat undvika kollision med rådhusrätternas å måndagarna infallande sammanträden. Av några häradshövdingar framhållas dessutom vissa fördelar med avseende å arbetet i domsagorna, som skulle vinnas om måndagarna vore fria från tingsammansammanträden.

Flera häradshövdingar hava fäst uppmärksamhet därå att, till undvikande såvitt möjligt av tingsperiodernas utsträckning, domsaga, där längre sammanträden förekomme, borde få sina sammanträden förlagda före sammanträdena i andra domsagor.

Befogenhet att inom stadgade gränser bestämma om dagarna för sammanträdenas början synas de flesta vilja tillägga hovrätterna, vilka borde före beslutets fattande hava infordrat förslag från eller hört häradshövdingarna. Men åtskilliga anse, att Kungl. Maj:t bör avgöra saken, och ännu andra finna länsstyrelserna vara lämpliga myndigheter för ärendets behandling eller att häradshövdingarna inom varje län kunde träffa överenskommelse i saken. Att advokaterna böra få tillfälle att yttra sig, erinras från några håll, och tingslagsbornas hörande förordas i ett yttrande.

Angående den tid, för vilken beslut om sammanträdestider bör gälla, äro meningarna även delade. Vissa förslag gå ut på att sådant beslut skulle gälla tills vidare, andra på att det skulle meddelas för viss tid, vars längd växlar mellan ett och fem år.

Av de häradshövdingar, som tillstyrkt, att sammanträdestiderna för närliggande domsagor skulle åtskiljas, hava de flesta funnit härav påkallas utsträckning av tingsperioderna. Vårtingets början har av många föreslagits något tillbakaflyttad, längst till den 2 januari, och än flera hava tänkt sig, att höstetinget skulle börja redan under senare hälften av augusti, i allmänhet sista veckan av denna månad. Vad tiden för slutsammansammanträdena beträffar, återkommer mycket ofta en erinran om att tiden för vårtingets avslutande borde framflyttas; den sluttermin, som vanligen ifrågasättes, är juli månads utgång. Med höstetingets avslutande hava några ansett kunna anstå intill vårtingets början.

I samband härmed må nämnas, att i några yttranden framkastats den tanken, att de allmänna sammanträdenas inordnande i vårting och hösteting kunde upphöra och sålunda de särskilda slutsammanträdena, till lättnad för domsagearbetet, indragas, samt att även föreslagits, att den skyldighet, häradsrätterna ansåges hava att å slutsammanträdena upptaga ansökningsärenden, skulle upphävas.

En del häradshövdingar hava erinrat, att, vad anginge de domsagor, där ting enligt gamla tingsordningen fortfarande hållas, borde vidtagas åtgärder till förekommande av deras sammanfallande till tiden med allmänna tingssammanträden i närbelägna domsagor; i sådant syfte kunde stadgas, att häradshövdingarna, som enligt 2 kap. 2 § rättegångsbalken äga att inom de i 1 § av samma kap. fastställda tider själva bestämma dagarna för lagtima ting, icke finge utsätta dem till dagar, då allmänna sammanträden hölles i andra domsagor inom länet, eller kunde bestämmande även av dagarna för lagtima ting få ankomma på Kungl. Maj:t eller den myndighet, som fastställde sammanträdesturerna i domsagor med ny tingsordning.

Endast i ett fåtal yttranden har framhållits, att ändring av sammanträdestider vore önskelig för möjliggörande av gemensamma tingslokaler för tingslag inom olika domsagor.

*Utlåtande av
Svea hovrätt.*

Svea hovrätt anför i sitt utlåtande i ämnet:

Hovrätten funne det uppenbart, att en lagändring i det uti Riksdagens skrivelse angivna syfte utan avsevärda olägenheter kunde äga rum. Då i de flesta domsagor, med avseende å vilka 1872 års förordning ägde tillämpning, den tid, som i samma förordning föreskrevs skola förflyta mellan de allmänna tingsammanträdena, med hänsyn till de av sammanträde föranledda göromål och löpande ärenden icke syntes kunna förkortas, och då ett genomförande av den ifrågasatta lagändringen måste medföra en forskjutning av dagarna för sammanträdenas början, syntes lagändringen nödvändig göra en förlängning av de i 1872 års förordning stadgade tider, inom vilka de särskilda tingen skulle hållas; och då vårtingets första sammanträde kunde taga sin början endast obetydligt tidigare än nu vore fallet, torde den tid, inom vilken sådant ting skulle vara avslutat, böra utsträckas. Vad höstetinget anginge, syntes för detsamma erforderlig tid kunna vinnas därigenom, att föreskrift meddelades, som möjliggjorde, att sådant ting kunde taga sin början tidigare än nu vore fallet. Tingsterminerna torde kunna bestämmas sålunda att vårtingen finge börja när som helst efter den 6 januari och avslutas inom juli månads utgång, samt att höstetingen finge taga sin början till exempel den 15 augusti eller kort därefter.

I fråga om bestämmandet av de dagar, å vilka de allmänna sammanträdena i domsagor, varom nu vore fråga, skulle börja, funne hovrätten härom i lag ej böra stadgas annat än att bestämmanderätten härutinnan tillkomme Kungl. Maj:t. Då härvid kunde komma i betraktande förhållanden i domsagor, lydande under olika hovrätter, syntes det icke böra tillkomma hovrätt att härom besluta. Bestämmelserna borde meddelas att gälla tills vidare. Ett årligen återkommande beslut i sådant hänseende syntes olämpligt även av det skäl att det måste vara för allmänheten förmånligt, att nya tider icke allt för ofta föreskrevs. Genom att i lag endast inflöte ett allmänt stadgande öppnades ock möjlighet att i vidsträckt grad taga hänsyn till de å varje ort rådande förhållanden, i vilket avseende hovrätten ville erinra, dels att å vissa orter måndagar kunde vara olämpliga, enär rådhusrätt

då därstädes sammanträdde, dels ock att i vissa domsagor tiden av 28, respektive 56 dagar mellan sammanträdena torde kunna förkortas.

Det syntes för övrigt kunna ifrågasättas, om icke skillnaden mellan vår- och hösteting kunde bortfalla. Härigenom komme sluttingen att försvinna, vilket utan olägenhet syntes kunna ske och med hänsyn till förhållandena i de större domsagorna rent av vore önskvärdt, då sluttingen i dessa inverkade synnerligen störande på arbetets jämna gång. Skulle en sådan anordning vidtagas, vunnes den fördelen, att längre tid mellan det sjätte och det sjunde sammanträdet än mellan övriga sammanträden erhöles för de extra förrättningar, som under sommaren kunde ifrågakomma.

För uppnående av det i Riksdagens skrivelse avsedda syfte torde jämväl i rättegångsbalkens 2 kap. böra vidtagas sådan ändring att det överlämnades åt Kungl. Maj:t att bestämma tiden, då lagtima vinter-, sommar- och hösteting skulle börja.

Göta hovrätts utlåtande innehåller:

De synpunkter, som framhållits i Riksdagens skrivelse ävensom i den till grund för densamma liggande motionen, funne hovrätten visserligen beaktansvärda. Men å andra sidan torde det ej kunna förnekas, att den stabilitet och enhetlighet ifråga om tiderna för de allmänna tingssammanträdenas hållande, som enligt nu gällande bestämmelser förefunnes, genom den ifrågasatta förändringen komme att avsevärt rubbas. Det syntes ock, med hänsyn jämväl till vad åtskilliga av de under Göta hovrätt lydande häradshövdingar i sina yttranden anfört, kunna ifrågasättas, huruvida någon förändring uti förevarande hänseende voro, vad beträffade de till hovrätten hörande domsagor, påkallad av ett verkligt behov.

Skulle Kungl. Maj:t emellertid finna en reform behöfelig, finge hovrätten beträffande sättet för genomförandet av en sådan till en början framhålla vikten av att så få rubbningar som möjligt skedde i nu gällande förhållanden. Sålunda torde ej tiden mellan början av de olika häradsrätternas sammanträden böra bestämmas till mera än åtta dagar. Det torde nämligen ej vara underkastat tvivel, att därest tidsperioden bleve längre, svårigheter mycket ofta skulle uppstå för vederbörande domare att medhinna avslutandet av respektive ting inom bestämd tid; och att någon utsträckning av den härför stadgade tiden icke borde äga rum ifråga om höstetinget, utan endast beträffande vårtinget, torde vara uppenbart. Vidare syntes det hovrätten olämpligt att bestämma annan veckodag för sammanträdenas början än måndag och onsdag. Den omständigheten att jämväl rådhusrätternas sammanträden hölles å måndag torde ej för parter och deras ombud medföra så stor olägenhet att för den skull annan dag för häradsrätternas sammanträden borde ifrågakomma. Vad åter anginge onsdag såsom den närmast lämpligaste dagen för början av ett sammanträde, ansåge hovrätten sig böra framhålla, att, för den händelse en senare dag i veckan bestämdes, det mången gång och särskilt då sammanträde inträffade i veckan näst före påsk skulle kunna inträffa, att detsamma ej hunne avslutas i samma vecka, något som uppenbarligen vore i hög grad olämpligt.

Hovrätten ansåge alltså den ifrågasatta ändringen av bestämmelserna i 1872 års förordning lämpligen kunna ske sålunda, att samtliga domsagor i riket fördelades i tre grupper, omfattande den första de i anseende till göromålen största domsagorna, den andra de närmast i storlek kommande domsagorna och den tredje de minsta domsagorna, därvid av Kungl. Maj:t för en tid av till exempel fem år bestämdes, till vilken grupp de särskilda domsagorna skulle höra; att ifråga om första

*Utlåtande av
Göta hovrätt.*

gruppens domsagor sammanträdena hölles å samma tider som hittills; att sammanträdena i de till andra gruppen hörande domsagor började å onsdag i samma vecka som den, i vilken sammanträdena i de förstnämnda domsagorna begynte, och sedan hölles å var fjärde onsdag därefter; att beträffande domsagor, tillhörande tredje gruppen, sammanträdena toge sin början å måndag i veckan näst efter den, under vilken sammanträdena i de två första grupperna begynte, och sedan hölles med fyra veckors mellanrum; att därest helgdag i något fall inträffade, sammanträde hölles å nästa helgfria dag; samt att tiden för avslutandet av vårtinget utsträcktes till utgången av juli månad.

*Utlåtande
av hovrätten
över Skåne och
Blekinge.*

Hovrätten över Skåne och Blekinge slutligen yttrar:

Hovrätten funne det uppenbart, att, på sätt Riksdagen i sin skrivelse framhållit, den nu rådande samtidigheten för tingsammansammanträdena i de domsagor, där 1872 års förordning ägde tillämpning, medförde olägenheter för såväl de rättsbildade advokaterna som den rättssökande allmänheten. Att i möjligaste mån undanröja dessa olägenheter utan att de fördelar, den nuvarande tingsordningen obestriddigen medförde för allmänheten, skulle avsevärt minskas, syntes hovrätten lämpligast kunna ske på det sätt att det överlämnades åt Kungl. Maj:t att förordna, att i vissa företrädesvis mindre domsagor första sammanträdet skulle taga sin början å måndagen näst efter den, varå samma sammanträde eljest skolat begynna, och de övriga sammanträdena sedan följa i enlighet med nu gällande grunder, i sammanhang varmed den hovrätterna för närvarande tillkommande befogenheten att bestämma, uti vilkettera av två tingslag ting först skulle hållas, syntes böra å Kungl. Maj:t överflyttas. Vad vårtinget anginge, syntes den enda olägenheten av en dylik anordning vara det sammanfallande med Marie bebådelsedag, som i händelse av minst tre rättegångsdagar under marssammanträdet i vissa fall kunde inträffa. Olägenheten torde dock ej vara av väsentlig betydelse. Beträffande höstetingen bleve med den föreslagna ordningen, jämväl med hänsyn till julhelgen, tiden mellan sista allmänna sammanträdet och särskilda sammanträdet för tingets avslutande väl kort, i anledning varav föreskrift torde böra lämnas därom, att sistnämnda sammanträde kunde hållas senast den 10 påföljande januari. Att det ena årets hösteting avslutades först i början av det därpå följande året, torde icke behöva föranleda betänkligheter.

Då det för bedömande av lämpligaste sättet för den föreliggande frågans lösning är av vikt att känna, huru många dagar de allmänna sammanträdena i tingslag, där ny tingsordning införts, bruka pågå, har jag låtit häröver uppgöra nedan intagna tabell, grundad på uppgifter i häradshövdingarnas yttranden och ytterligare införskaffade upplysningar. Där ej annat angivits, bestå de i tabellen upptagna domsagorna av endast ett tingslag. Beträffande domsagor med två tingslag har det tingslag, där tingen först börjas, upptagits före det andra tingslaget.

Domsagor under Svea hovrätt.

	Vanliga antalet rättegångsdagar för varje allmänt sammanträde.
<i>Stockholms län.</i>	
1. Mellersta Roslags domsaga	3
2. Södra Roslags domsaga	4—6
3. Stockholms läns västra domsaga	2
<i>Uppsala län.</i>	
4. Uppsala läns norra domsaga	3
5. Uppsala läns södra domsaga	2
6. Uppsala läns mellersta domsaga ¹ : Tiunda tingslag	3
<i>Södermanlands län.</i>	
7. Nyköpings domsaga ² : Jönåkers och Rönö härads tingslag	2
8. Oppunda och Villåttinge härads domsaga: Oppunda härads tingslag	3
Villåttinge härads tingslag	2
9. Livgedingets domsaga: Väster- och Öster-Rekarne härads tingslag	2
Åkers och Selebo härads tingslag	2
<i>Gottlands län.</i>	
10. Gottlands södra härads domsaga	2
11. Gottlands norra härads domsaga	2
<i>Värmlands län.</i>	
12. Östersysslets domsaga: Ölme, Visnums och Väse härads tingslag	2 à 3
Färnebo härads tingslag	2

¹ Domsagan består av *Lagunda härads tingslag*, som undantagits från tillämpning av 1872 års förordning, samt *Tiunda tingslag*, där det hålles ett vörting med fyra allmänna sammanträden, börjande det första å tjugondedag jul, då denna dag är måndag, men eljest nästföljande måndag, det andra å åttonde måndagen därefter, det tredje å sjätte måndagen därefter och det fjärde å sjätte måndagen efter sistnämnda dag, samt ett hösteting med tre allmänna sammanträden, börjande det första å första måndagen i september, det andra å sjätte måndagen därefter och det tredje å sjätte måndagen efter sistnämnda dag.

² Domsagan består av tre tingslag. I två av dem, *Hölebo härads* och *Daga härads tingslag*, gäller gamla tingsordningen; i *Jönåkers* och *Rönö härads tingslag* hållas ett vörting och ett hösteting med allmänna sammanträden, motsvarande första, tredje och femte sammanträdena under vörtinget samt första och tredje sammanträdena under höstetinget i domsaga med ett tingslag.

	Vanliga antalet rättegångsdagar för varje allmänt sammanträde.
13. Mellansysslets domsaga	2
14. Södersysslets domsaga:	
Näs härads tingslag	2
Gillbergs härads tingslag	2
15. Nordmarks härads domsaga	2
16. Fryksdals domsaga:	
Fryksdals nedre tingslag	2
Fryksdals övre tingslag	2
17. Jösse domsaga	2
<i>Örebro län.</i>	
18. Väster- Närkes domsaga ¹ :	
Kumla, Grimstens och Hardemo härads tingslag	4
19. Öster- Närkes domsaga:	
Glanshammars och Örebro härads tingslag	2
Askers och Sköllersta härads tingslag	2
20. Lindes domsaga	3
21. Nora domsaga:	
Karlskoga härads tingslag	2
Nora tingslag	2
<i>Västmanlands län.</i>	
22. Västmanlands södra domsaga:	
Tuhundra, Siende och Ytter-Tjurbo härads tingslag	3
Snevringe härads tingslag	1 à 2
23. Västmanlands västra domsaga	1
24. Västmanlands norra domsaga:	
Gamla Norbergs och Vagnsbro härads tingslag	3
Norrbo härads tingslag	1
25. Västmanlands östra domsaga	2
<i>Kopparbergs län.</i>	
26. Ovan-Siljans domsaga ² :	
Mora tingslag	4

¹ Domsagan består av tre tingslag. I två av dem, *Edsbergs härads och Sundbo härads tingslag*, gäller gamla tingsordningen; i *Kumla, Grimstens och Hardemo härads tingslag* hållas ett vårting och ett hösteting med allmänna sammanträden, motsvarande första, tredje och femte sammanträdena under vårtinget samt första och tredje sammanträdena under höstetinget i domsaga med ett tingslag.

² Domsagan består av fyra tingslag. I tre av dem, *Orsa, Älvdals* samt *Särna och Idre tingslag*, gäller gamla tingsordningen; i *Mora tingslag* hållas ett vårting med tre allmänna sammanträden, börjande det första å andra måndagen efter tjugonedag jul eller, då denna dag är

Vanliga antalet
rättegångsdagar
för varje allmänt
sammanträde.

27. Hedemora domsaga:		
Folkare härads tingslag	2	
Hedemora tingslag	2	
28. Falu domsaga:		
Norra tingslaget	2	
Södra tingslaget	2 à 3	
29. Nås och Malungs domsaga:		
Malungs tingslag	3	
Nås tingslag	2 à 3	
30. Västerbergslags domsaga	4	
<i>Gävleborgs län.</i>		
31. Gästriklands domsaga:		
Västra tingslaget	3	
Östra tingslaget	3	
32. Norra Hälsinglands domsaga:		
Bergsjö och Forsa tingslag	3	
Delsbo tingslag	2	
33. Västra Hälsinglands domsaga:		
Ljusdals tingslag	3	
Arbrå och Järvsö tingslag	2	
34. Bollnäs domsaga	2	
35. Sydöstra Hälsinglands domsaga:		
Ala tingslag	2	
Enångers tingslag	1	
<i>Västernorrlands län.</i>		
36. Ångermanlands västra domsaga ¹ :		
Fjällsjö tingslag		
Ramsele och Resele tingslag		
37. Ångermanlands mellersta domsaga:		
Boteå tingslag	3	
Sollefteå tingslag	4	
38. Ångermanlands södra domsaga	3	

måndag, första måndagen därefter, det andra å nionde måndagen efter första sammanträdet början och det tredje å nionde måndagen efter andra sammanträdet början, samt ett hösteting med två allmänna sammanträden, börjande det första å andra måndagen i september och det andra å nionde måndagen efter första sammanträdet början.

¹ Intill år 1913 var denna domsaga indelad i *Resele tingslag* och *Ramsele tingslag*; och pågingo de allmänna sammanträdena vanligen i det förra tingslaget 1 à 2 dagar och i det senare 3 dagar.

Vanliga antalet
rättegångsdagar
för varje allmänt
sammanträde.

39. Nätra och Nordingrå domsaga:	
Nätra tingslag	3
Nordingrå tingslag	1 à 2
40. Själevads och Arnäs domsaga	2 à 3

Jämtlands län.

41. Jämtlands norra domsaga ¹ :	
Hammerdals tingslag	
Lits och Rödöns tingslag	
42. Jämtlands östra domsaga:	
Revsunds, Brunflo och Näs tingslag	2
Ragunda tingslag	2

Västerbottens län.

43. Västerbottens norra domsaga ² :	
Skellefteå tingslag	2 à 3
44. Västerbottens mellersta domsaga:	
Nysätra tingslag	2
Burträskis tingslag	2

Norrbottens län.

45. Luleå domsaga ³ :	
Över-Luleå tingslag	3 à 4
Neder-Luleå tingslag	3 à 4
46. Torneå domsaga ⁴ :	
Neder-Torneå tingslag	3

¹ I denna domsaga var gamla tingsordningen gällande intill den 1 september 1912.

² Domsagan består av *Malå och Norsjö tingslag*, som undantagits från tillämpning av 1872 års förordning, samt *Skellefteå tingslag*, där ett varting och ett hösteting hållas med allmänna sammanträden, motsvarande första, tredje, fjärde och sjätte sammanträdena under vartinget samt första, tredje och fjärde sammanträdena under höstetinget i domsaga med ett tingslag.

³ Domsagan består av tre tingslag. I ett av dem, *Jockmocks lappmarks tingslag*, gäller gamla tingsordningen; i *Över-Luleå tingslag* hållas ett vinterting med två allmänna sammanträden, börjande det ena den 15 januari och det andra den 15 april, samt ett hösteting med början den 15 september; i *Neder-Luleå tingslag* hållas ett vinterting med två allmänna sammanträden, börjande det ena den 15 mars och det andra den 15 maj, samt ett hösteting med början den 15 oktober.

⁴ Domsagan består av fyra tingslag. I tre av dem, *Över-Torneå*, *Korpilombolo* och *Pajala tingslag*, gäller gamla tingsordningen. I *Neder-Torneå tingslag* hållas ett vinterting med två allmänna sammanträden, börjande det första å fjärde måndagen i januari och det andra å fjärde måndagen i april, samt ett hösteting.

Vanliga antalet
rättegångsdagar
för varje allmänt
sammanträde.

47. Gällivare domsaga ¹ :		
Juckasjärvi lappmarks tingslag	3	
Gällivare lappmarks tingslag	2 à 3	

Domsagor under Göta hovrätt.

Östergötlands län.

48. Kinda och Ydre härads domsaga:		
Kinda härads tingslag	2	
Ydre härads tingslag	1	
49. Björkekinds, Östkinds, Lösings, Bråbo och Memmings härads domsaga	1 à 2	
50. Lysings och Göstrings härads domsaga:		
Lysings härads tingslag	2	
Göstrings härads tingslag	1 à 2	
51. Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds härads domsaga	1 à 2	
52. Finsponga läns härads domsaga	1	
53. Aska, Dals och Bobergs härads domsaga	2	
54. Hammarkinds härads med Stegeborgs skärgård och Skärkinds härads domsaga	1	

Jönköpings län.

55. Västra härads domsaga	2	
56. Östra härads domsaga	1 à 2	
57. Östbo och Västbo härads domsaga:		
Östbo härads tingslag	3	
Västbo härads tingslag	2	
58. Tveta, Vista och Mo domsaga	2 à 3	
59. Norra och Södra Vedbo härads domsaga:		
Södra Vedbo härads tingslag	2	
Norra Vedbo härads tingslag	2	

Kronobergs län.

60. Östra Värends domsaga:		
Uppvidinge härads tingslag	3	
Konga härads tingslag	2	

¹ Domsagan består av tre tingslag. I ett av dem, *Karesuando lappmarks tingslag*, gäller gamla tingsordningen; i *Juckasjärvi* och *Gällivare lappmarkers tingslag* hållas vårting och hösteting med allmänna sammanträden, motsvarande, i det förra tingslaget, första och fjärde sammanträdena under vårtinget och första och tredje sammanträdena under höstetinget samt, i det senare tingslaget, andra och femte sammanträdena under vårtinget och andra och fjärde sammanträdena under höstetinget i domsaga med ett tingslag.

Vanliga antalet
rättegångsdagar
för varje allmänt
sammanträde.

61. Mellersta Väreuds domsaga:	
Norrvidinge härads tingslag	1 à 2
Kinnevalds härads tingslag	2
62. Västra Väreuds domsaga	2
63. Sunnerbo härads domsaga	3

Kalmar län.

64. Norra och Södra Tjusts härads domsaga	2
65. Aspelands och Handbörds härads domsaga:	
Aspelands härads tingslag	2
Handbörds härads tingslag	2 à 3
66. Sevede och Tunaläns härads domsaga:	
Sevede härads tingslag	2
Tunaläns härads tingslag	2
67. Norra Möre och Stranda härads domsaga:	
Stranda härads tingslag	2
Norra Möre härads tingslag	2
68. Södra Möre härads domsaga	3
69. Ölands domsaga:	
Ölands norra mot	2
Ölands södra mot	2

Hallands län.

70. Halmstads, Tönnersjö och Höks härads domsaga:	
Höks härads tingslag	2
Halmstads och Tönnersjö härads tingslag	3
71. Årstads, Faurås och Himle härads domsaga:	
Årstads och Faurås härads tingslag	4 à 5
Himle härads tingslag	2
72. Viske och Fjäre härads domsaga:	
Fjäre härads tingslag	3 à 4
Viske härads tingslag	1

Göteborgs och Bohus län.

73. Askims, Västra och Östra Hisings samt Sävedals härads domsaga	3
74. Orusts och Tjörns härads domsaga	1 à 2
75. Norrvikens domsaga:	
Kville, Tanums och Bullarens härads tingslag	3
Vette härads tingslag	2
76. Sunnervikens domsaga:	
Tunge, Stångenäs, Sörbygdens och Sotenäs härads tingslag	3
Lane härads tingslag	1

Vanliga antalet
rättegångsdagar
för varje allmänt
sammanträde.

Älvsborgs län.

77.	Flundre, Väne och Bjärke härads domsaga	2 à 3
78.	Kinds och Redvägs härads domsaga:	
	Kinds härads tingslag	5 à 6
	Redvägs härads tingslag	2
79.	Ås och Gäsene härads domsaga:	
	Ås härads tingslag	1
	Gäsene härads tingslag	1
80.	Nordals, Sundals och Valbo härads domsaga:	
	Nordals och Sundals härads tingslag	3
	Valbo härads tingslag	1
81.	Tössbo och Vedbo härads domsaga:	
	Vedbo härads tingslag	3
	Tössbo härads tingslag	1

Skaraborgs län.

82.	Åse, Viste, Barne och Laske härads domsaga	3
83.	Kinnefjärdings, Kinne och Kållands härads domsaga	3
84.	Skånings, Valle och Vilske härads domsaga:	
	Skånings och Valle härads tingslag	2 à 3
	Vilske härads tingslag	1
85.	Gudhems och Kåkindes härads domsaga:	
	Gudhems härads tingslag	1
	Kåkindes härads tingslag	2 à 3
86.	Vartofta och Frökinds domsaga ¹	
87.	Vadsbo norra domsaga:	
	Hova tingslag	1
	Hasslerörs tingslag	1 à 2
88.	Vadsbo södra domsaga	2

Domsagor under hovrätten över Skåne och Blekinge.*Blekinge län.*

89.	Listers härads domsaga	1
90.	Bräkne härads domsaga	2
91.	Östra härads domsaga	2
92.	Medelsta härads domsaga	2

¹ Denna domsaga har bestått av tre tingslag, som från och med år 1913 äro sammanslagna till ett. Häradshövdingen har beräknat längden av de blivande allmänna sammanträdena i domsagan till 2 à 3 dagar.

Vanliga antalet
rättegångsdagar
för varje allmänt
sammanträde.

Kristianstads län.

93.	Ingelstads och Järrestads härads domsaga	2
94.	Villands och Östra Göinge härads domsaga:	
	Östra Göinge härads tingslag	3
	Villands härads tingslag	2
95.	Gårds och Albo härads domsaga	2
96.	Västra Göinge härads domsaga	3
97.	Norra Åsbo härads domsaga	2
98.	Södra Åsbo och Bjäre härads domsaga	2

Malmöhus län.

99.	Oxie och Skytts härads domsaga	2
100.	Frosta härads domsaga	2
101.	Färs härads domsaga	2
102.	Rönnebergs, Onsjö och Harjagers härads domsaga	2
103.	Luggude härads domsaga	3
104.	Torna och Bara härads domsaga	2
105.	Vemmenhøgs, Ljunits och Herrestads härads domsaga	2

Departements-
chefen.

Efter den redogörelse, jag lämnat för handlingarna i detta ärende, torde jag ej behöva närmare utveckla de kännbara olägenheter, som för advokaterna och, medelbart, för den rättssökande allmänheten äro förbundna med de samtidiga domstolssessionerna i de domsagor, där 1872 års förordning tillämpas. Att dessa olägenheter icke blevo uppmärksammade vid tillkomsten av nämnda förordning, är helt naturligt, då rättegångarna vid den tiden mestadels utfördes av parterna själva. Sedan advokatverksamheten blivit allt mera utvecklad och därjämte 1872 års förordning kommit att tillämpas i allt flera domsagor, torde förhållandena numera i de flesta delar av landet vara sådana att ett verkligt behov kräver åtgärder till olägenheternas undanröjande. Av de hörda häradshövdingarna hava också de flesta vitsordat, att sådant behov förefinnes. Att domhavandena såvitt möjligt tillmötesgå advokaternas framställningar om målens utsättande till av dem angivna dagar, är numera icke tillfyllest, lika litet som man genom andra åtgärder torde kunna undvika sagda olägenheter utan att lagen ändras.

Vad som huvudsakligen kan anföras och även anförts mot en lagändring är, *dels* att man icke borde för ifrågavarande ändamål offra de fördelar, lagen i sitt nuvarande skick erbjuder med avseende å reglernas bestämdhet och enhetlighet, och *dels* att sammanträdestiderna icke kunde ändras utan att olägenheter för domhavandena i deras arbete i

större eller mindre grad uppkomme. Tydligt är, att befogenheten av dessa invändningar väsentligen beror på det sätt, varå lagändringen genomföres. Enligt min mening kunna fördelarna av densamma vinnas utan att betänkligheter i nu nämnda hänseenden behöva uppstå.

Härvid må till en början erinras, att undanröjande av den nuvarande svårigheten för advokaterna att komma tillstådes vid de tings-sammanträden, å vilka de hava mål att bevaka, icke förutsätter, att sammanträdenas samtidighet inom de områden, där de särskilda advokaterna utöva sin verksamhet, fullständigt upphäves. Redan nu medför den omständigheten, att sammanträdena vanligen pågå mera än en dag ävensom att vissa sammanträden vara längre än andra, möjlighet för advokaten att infinna sig å två eller flera sammanträden, som börja å samma dag, och även en ganska obetydlig åtskillnad i fråga om begynnelsesdagarna skulle helt visst i det väsentliga råda bot för de överklagade missförhållandena, även om i något fall närbelägna domsagor fortfarande skulle få en eller annan sammanträdesdag gemensam.

Den åstadkomna utredningen om det antal dagar, som de allmänna tingssammanträdena plåga pågå, visar, att de sällan vara mera än 3 dagar; endast i ett 10-tal domsagor förekomma sammanträden, som upptaga 4, 5 eller 6 dagar. Vid sådant förhållande skulle det åsyftade målet vinnas, om i närliggande domsagor sammanträdena skildes 3 dagar från varandra. Närmast till hands ligger då onekligen att förlägga sammanträdenas början till måndagar och torsdagar; och då i de flesta fall den krets av domsagor, som kan anses såsom speciellt verksamhetsområde för advokaterna i en viss stad, ej lärer omfatta mera än tre domsagor, skulle en tillfredsställande lösning av frågan stå att vinna, därest — på sätt även antytts i den motion, som föranledde Riksdagens skrivelse i ämnet — de ifrågavarande domsagorna indelades i grupper, envar bestående av tre domsagor, där sammanträdena skulle börja: i en domsaga å måndag, i en annan nästföljande torsdag och i den tredje å måndagen i veckan därefter. Huru förhållandena i särskilda orter skulle ställa sig, om en sådan plan genomfördes, kan lätt bedömas med ledning av nyssnämnda utredning.

Med denna anordning skulle avvikelser från de nu bestämda sammanträdestiderna icke behöva ske med mera än högst en vecka. Jag har tänkt mig såsom lämpligt, att enligt en av de tre sammanträdesturerna första sammanträdet under vårtinget (i domsagan eller det tingslag inom domsagen, där tingen begynna) skulle börjas andra måndagen i januari, enligt den andra turen torsdagen i samma vecka och enligt den tredje turen måndagen i nästföljande vecka, samt att höste-

tingets första sammanträde skulle börjas enligt den första sammanträdes-
turen sista måndagen i augusti, enligt den andra turen torsdagen i
samma vecka och enligt den tredje turen måndagen i nästföljande vecka.
Då motsvarande dagar för närvarande för samtliga domsagor äro under
vårtinget tjugonedag jul, om denna dag är måndag, men eljest nästa
måndag därefter, och under höstetinget första måndagen i september,
innebär den av mig ifrågasatta förändringen, att, i medeltal, samman-
trädena komma att infalla under vårtinget en à två dagar och under
höstetinget tre à fyra dagar tidigare än under nuvarande förhållanden.
Efter de första sammanträdena skulle övriga sammanträden under tingen
följa med samma mellanrum som hittills. För varje särskild domsaga
bleve alltså tiden mellan första och sista allmänna rättegångsdagarna
under tingen lika som nu; tidsförskjutningen skulle i stort sett endast
betyda, att ett par dagar av den under sommaren infallande tiden
mellan vårtinget och höstetinget överflyttades till mellantiden vid års-
skiftet mellan höstetinget och vårtinget.

Att en sådan förändring skulle för arbetet i domsagorna medföra
avsevärd olägenhet, lärer ej kunna med fog påstås. Lika litet kan jag
finna hinder mot dess genomförande böra möta däri att den regelbundenhet,
som åsyftas med bestämmelserna i 1872 års förordning, i viss mån
brytes. *Inom* varje domsaga skulle regelbundenheten fullständigt bibe-
hållas och, vad angår förhållandet mellan sammanträdestiderna i skilda
domsagor, skulle fastställas endast *tre* typer. Det enda, man i nu be-
rörda hänseende skulle förlora, vore möjligheten att direkt ur 1872 års
förordning hämta upplysning om rättegångstillfällena i varje domsaga,
där förordningen är tillämplig. Denna möjlighet är för övrigt icke för
närvarande fullständig, då Kungl. Maj:t, med stöd av 10 § i förordningen,
för några domsagor stadgat avvikelser från förordningens regler, och
torde dessutom praktiskt taget ej vara av synnerligt värde; redan nu torde
den, som behöver kännedom om tiden för ett tingssammanträde, för att
erhålla full visshet anlita de kungörelser om sammanträdestiderna, som
införas i Post- och inrikes tidningar, eller uppgifter, som efter dessa
kungörelser pläga intagas i utkommande lageditioner.

Jag anser mig alltså böra tillstyrka ändring av 1872 års förordning
i det av Riksdagen angivna syftet och på det sätt, jag nu utvecklat.
I fråga om vissa detaljer torde jag få göra följande erinringar.

Ganska starka skäl — i främsta rummet den omständigheten att
rådhusrätterna hava sessioner å måndagarna — hava framlagts för att
allmänna sammanträden vid häradsrätterna icke borde börjas å samma
dagar. Att jag dock icke utbytt måndagarna mot tisdagarna såsom

begynnelsedagar för tingssammanträden beror *dels* därpå, att rådhusrätternas större permanens, med sessioner varje vecka, merendels gör det möjligt för den, som har mål att bevaka vid en rådhusrätt, att få dem utsatta till dagar, då tingssammanträden ej pågå i närbelägna domsagor, *dels ock* därpå, att ett sammanträde, börjat å tisdag, icke kan, om det omfattar 6 dagar, bringas till slut före veckans utgång och att sådant ej ens i fråga om sammanträde, som varar 5 dagar, är möjligt, i händelse helgdag under veckan inträffar. I samband härmed bör jag måhända även fästa uppmärksamhet på att den sammanträdestur, enligt vilken sammanträdenas början är förlagd till torsdag, givetvis icke bör väljas för domsagor, där sammanträden med större längd än 3 dagar bruka förekomma. Att sammanträde, som börjar under viss vecka, ej må skjuta in i den följande veckan, är särskilt angeläget, om sammanträdet skulle börjas på torsdagen under påskveckan, då fredagen i denna vecka och jämväl nästföljande måndag äro helgdagar. Med hänsyn härtill lärer böra bestämmas, att dylikt sammanträde skall börjas å onsdagen i påskveckan.

Domsagornas indelning i grupper bör ske oberoende av gränserna för hovrätternas jurisdiktionsområden och av länsgränserna, och vid bestämmande av sammanträdesturer för de till en viss grupp hörande domsagor kan hänsyn även tagas till förhållandena i närbelägna domsagor inom andra grupper. Att bestämmandet i förevarande hänseenden tillkommer Kungl. Maj:t, synes mig lämpligt, likasom att Kungl. Maj:ts beslut skall gälla tills vidare utan tidsbegränsning; endast om ändrade förhållanden skulle för en eller annan domsaga påkalla jämkning, böra de vid övergången till den nya ordningen för samtliga ifrågavarande domsagor meddelade bestämmelserna förändras. Innan kungörelse om den nya regleringen av Kungl. Maj:t utfärdas, lära hovrätterna böra anbefallas att, efter vederbörande häradshövdingars och möjligen även tingslagsbors hörande, avgiva förslag i ämnet ävensom Sveriges advokatsamfund beredas tillfälle att yttra sig över de inkomna förslagen. Då sålunda Kungl. Maj:t skulle besluta om sammanträdesturerna i de olika domsagorna, torde vara lämpligt, att även till Kungl. Maj:t överflyttas det hovrätterna för närvarande tillkommande avgörandet, i vilketdera av två tingslag, som bilda en domsaga, tingen först skola börjas.

Vid bifall till mitt förslag måste, då de allmänna sammanträdena under vårtinget skulle kunna börja redan den 8 januari och under höstetinget redan den 25 augusti, bestämmelserna om tingens början ändras i överensstämmelse härmed. Vad angår de tider, inom vilka tingen skola vara avslutade, erfordras ej ändring beträffande höstetinget, emedan förslaget icke för något tingslag kan medföra framflyttning av de allmänna

sammanträdena under höstetinget, men då under vårtinget sammanträdena kunna komma att inträffa några dagar senare än för närvarande, torde slutterminen för detta ting böra ändras från den 15 till den 20 juli.

De avsedda ändringarna i 1872 års förordning böra kunna träda i kraft vid början av år 1914. Då det emellertid kan hava inträffat, att, innan dessa ändringar blivit publicerade, mål i stämning eller uppskovsbeslut utsatts att förekomma efter den 1 januari 1914 å viss dag i månaden, som väl efter hittills gällande bestämmelser skulle varit rättegångsdag i tingslaget, men ej blir det enligt de nya stadgandena, torde böra meddelas en övergångsbestämmelse, som föreskriver målets upptagande å nästa rättegångsdag i tingslaget och ålägger domhavanden att om den ändrade dagen för målets behandling lämna underrättelse genom anslag å rättens dörr och särskilt meddelande till parter med kända adresser.

I fråga om lagtima ting i domsagor, där gamla tingsordningen ännu tillämpas, bör ju även kollision mellan sådana ting och allmänna sammanträden i närgränsande domsagor såvitt möjligt undvikas. Att av denna anledning, på sätt blivit föreslaget, frångåta häradsövdingarna befogenheten att utsätta tingsdagarna lärer dock ej vara erforderligt, utan torde för ändamålet vara tillfyllest, att domhavandena genom nådigt cirkulär erinras om angelägenheten av att dylik kollision undvikas.»

Departementschefen uppläste härefter ett, i överensstämmelse med vad han anfört, inom justitiedepartementet upprättat, såsom bilaga till detta protokoll fogat förslag till *lag om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradssting* och hemställde, att lagrådets utlåtande över detta förslag måtte för det ändamål, som i § 87 regeringsformen omförmäles, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna hemställan, vilken biträdades av statsrådets övriga ledamöter, fann Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Bilaga.***Förslag**

till

Lag**om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen
den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av
gällande bestämmelser om häradsting.**

Häriigenom förordnas, att 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I tingslag, som ensamt utgör en domsaga, så ock där två tingslag äro till en domsaga förenade, skola årligen hållas två lagtima ting, det ena, vårtinget, mellan den 7 januari och midsommar, samt det andra, höstetinget, mellan den 24 augusti och Tomedag.

2 §.

Utgör tingslag ensamt en domsaga, skall häradsrätten där hålla allmänna sammanträden, under vårtinget sex gånger och under höstetinget fyra gånger, nämligen

antingen, under vårtinget, andra måndagen i januari och sedan var fjärde måndag, som före tingstidens slut inträffar, så räknat att alltid fyra veckor bliva mellan varje måndag, å vilken allmänt sammanträde börjas, samt, under höstetinget, sista måndagen i augusti och sedan var fjärde måndag, likasom under vårtinget,

eller de torsdagar, som infalla näst efter sagda måndagar,
eller ock måndagarna närmast därefter.

Konungen förordne, vilken av dessa sammanträdesturer skall tillämpas i var domsaga.

Inträffar helgdag å dag, som för sammanträde blivit föreskriven, träde rätten samman nästa söckendag därefter; och skall, där sammanträde skulle taga sin början torsdagen närmast före påskdagen, sammanträdet i stället börjas onsdagen i samma vecka. Sådan jämkning av tiden för sammanträdes början skall dock ej verka rubbning i tiden för början av nästa allmänna sammanträde.

3 §.

Äro två tingslag till en domsaga förenade, hälle häradsrätten i vartdera tingslaget allmänna sammanträden, under vårtinget tre gånger och under höstetinget två gånger.

I ena tingslaget skola sammanträdena hållas

antingen, under vårtinget, andra måndagen i januari och sedan var åttonde måndag, som före tingstidens slut inträffar, samt, under höstetinget, sista måndagen i augusti och sedan måndagen åtta veckor därefter *eller* de torsdagar, som infalla näst efter sagda måndagar, *eller ock* måndagarna närmast därefter.

I andra tingslaget hållas sammanträdena under vartdera tinget de dagar, som infalla fyra veckor från början av varje allmänt sammanträde i förra tingslaget.

Jämväl för var och en av de i denna § avsedda domsagor förordne Konungen, vilken av de stadgade sammanträdesturerna skall i domsagan tillämpas.

Är dag, då sammanträde, efter vad nu sagts, skall börjas, helgdag eller ock torsdag närmast före påskdagen, gälle vad för sådana fall stadgas i 2 §.

4 §.

För de i 3 § nämnda domsagor bestämme Konungen ock, i vilketdera tingslaget tingen först skola börjas.

7 §.

När mål å allmänt sammanträde blivit till slut fört, skall dom avkunnas innan sammanträdet ändas, om den dessförinnan författas kan, men eljest å nästa allmänna sammanträde under tinget. Har mål, som

blivit till slut fört å sista allmänna sammanträdet, ej kunnat då avgöras, må med doms avkunnande och tingets avslutande anstå till särskilt sammanträde, vilket dock ej må hållas senare än den 20 juli för vårtinget och december månads slut för höstetinget. Är mål av den vidlyftighet att det ej kan, på sätt här blivit stadgat, å nästa allmänna sammanträde under tinget avdömas, må med domens avsägande anstå till annat allmänt sammanträde under tinget eller, om så erfordras, till tingets slut. Då dom ej genast avkunnas, bör vid målets handläggning tillkännagivas, när sådant skall ske.

Vad nu är sagt om anstånd med doms avkunnande avser icke mål angående häktad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1914.

Är i stämning eller uppskovsbeslut angivet, att mål skall förekomma å viss dag, då efter hittills gällande bestämmelser allmänt sammanträde skulle i tingslaget hållas, men som med de på grund av denna lag bestämda tider för sammanträdena ej är rättegångsdag, varde målet upptaget å näst därefter infallande rättegångsdag i tingslaget. Under rättelse härom skall lämnas genom anslag å rättens dörr och särskilda av domhavanden med posten avsända meddelanden till parter, vilkas adresser äro honom kända.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen
den 21 april 1913.*

Närvarande:

Justitieråden: THOMASSON,
GUSTAF CARLSON,
SVEDELIUS,
Regeringsrådet: THULIN.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 14 februari 1913, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det ändamål, som i § 87 regeringsformen omförmäles, inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av expeditionschefen Steno Stenberg.

Lagrådet fann det remitterade förslaget icke föranleda annan erinran än att tiden för lagens ikraftträdande syntes böra framflyttas och, då annan tidpunkt än ett årsskifte icke lämpligen torde ifrågakomma, sättas till den 1 januari 1915. De åtgärder, som efter lagens antagande bleve för dess genomförande erforderliga, komme helt visst att kräva så lång tid att, om den föreslagna tiden för lagens ikraftträdande bibehölles, det först under instundande höst bleve klart, huru inom en var av de domsagor, som berördes av lagändringen, tingstiderna komme att ställa sig för år 1914. Att för såväl domare som tingsmenighet vissa olägenheter därigenom skulle uppstå vore givet; den för allmänheten avsevärda fördelen att lagen och de kompletterande föreskrifterna vore införda i lageditioner, som utkomme året före lagens ikraftträdande, vore

utesluten. En följd bleve jämväl, att i ett ingalunda ringa antal fall förhandling inför rätta funnes utsatt till dag, då efter den nya ordningen rätten ej hölle sammanträde. Ett bortseende från dylika olägenheter syntes icke vara betingat av den föreslagna reformens betydelse eller något behov av dess skyndsamma genomförande.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 25 april 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen statsrådet Sandström anmälde, att, sedan Kungl. Maj:t den 14 februari 1913 beslutat inhämta lagrådets utlåtande över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2, 3, 4 och 7 §§ i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting, lagrådet den 21 april 1913 avgivit det infortrade utlåtandet, däri lagrådet funnit förslaget icke för- anleda annan erinran än att med hänsyn till de åtgärder, som efter lagens antagande bleve erforderliga för dess genomförande, tiden för lagens ikraftträdande syntes bära framflyttas från den 1 januari 1914 till den 1 januari 1915.

Med anledning av denna lagrådets erinran yttrade föredraganden:

»Då jag den 14 sistlidna februari hemställde om remiss till lagrådet å förevarande lagförslag, antog jag, att detsamma skulle snart därefter kunna bliva granskat av lagrådet och framlagt för Riksdagen; om så skett, torde svårighet ej behövt möta att i tillräcklig tid före nästa årsskifte medhinna de av lagrådet avsedda åtgärderna. Sedermera befanns emellertid lämpligt att i fråga om anmälan till föredragning i lagrådet giva företräde åt en del andra lagförslag, och härigenom har den för nämnda åtgärder påräknade tiden förkortats med ett par månader. Med hänsyn till den sålunda begränsade tiden och då genom ett uppskov skulle vinnas fördelen av att den utredning, som bör föregå utfärdandet av kungörelsen om de nya sammanträdestiderna, kan bliva mera omfattande än eljest varit möjligt, torde i enlighet med lagrådets erinran tiden för lagens ikraftträdande böra framflyttas till den 1 januari 1915.»

Härefter hemställde föredraganden, att lagförslaget, med nu berörda ändring, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas Riksdagen till antagande.

Denna hemställan, i vilken statsrådets övriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilagan . . . till protokollet utvisar, avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:
Israel Myrberg.
